

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 165 (6442) | 21 ліпеня 1939 г., пятніца | ЦАНА 10 КАП.

СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ЖЫВЁЛАГАДОЎЛІ—МОЦНУЮ КАРМАВУЮ БАЗУ

Бажаснае сьвязьства аднадушна адраба...

Разважанні аб тым, што няма чаго...

У раздэ калгасаў Васілевіцкага раёна...

Партыйныя і савецкія арганізацыі, усе...

План сіласаваньня можа і павінен быць...

Неабходна прыняць усе меры, каб у...

Аб зусім недастатковай барацьбе за...

Паставана ЦК ВП(б) і СНС СССР «Аб...

Партыя і ўрад праправадзілі так правесі...

Партыйныя і савецкія арганізацыі, самі...

На жаль, яшчэ не ўсё зроблена належна...

Крайня ідзе насустрач двум важнейшым...

У мінулым годзе многія раёны рэспублікі...

Крайня ідзе насустрач двум важнейшым...

У мінулым годзе многія раёны рэспублікі...

У МЕНСКІМ АБКОМЕ КП(б)Б

Бюро Менскага абкома КП(б)Б заслуха...

падрахтоўка да ўборкі ўраджаю і пастав...

У АПОШНЮЮ ГАДЗІНУ

АНТИАНГЛІСЬКАЯ КАМПАЊА ЯПОНЦАЎ У „АКУПІРАВАННЫХ“ РАЁНАХ

ЛОНДАН, 20 ліпеня. (ТАСС). Шанхайскі...

Бюро абкома абавязала рэдакцыю газет...

Карэспандэнт далей укавава, што ва...

Вялікі паход караблёў Чырвонасцяжнай Балтыкі...

РАСКАЗЫ АБ ПАЛІКІХ ПАТРЫЁТАХ НАШАЙ РАДЗІМЫ:

НА БЫТАВЫЯ ТЭМЫ: М. Кім — Як абслугоўваюцца дачнікі.

ДОБРУШ Дырктару торфзавада „Шлях соцыялізма“ тав. РАМАНУВУ

Віншуем калектыв торфзавада «Шлях соцыялізма» з дзятэрміновым выкананнем...

ТОРФЗАВОД „БОЛЬШЭВІК“ ВЫКАНАЎ СЕЗОННУЮ ПРАГРАМУ

КАСПОБОВКА. (Па тэлеграфу). На 223 тыс. тон торфу. Маблізуем калектыв...

НАСУСТРАЧ УСЕСАЮЗНАМУ ДНЮ ЧЫГУНАЧІКА СПАБОРНІЦТВА ДВУХ ЧЫГУНАК

Набліжаецца 30 ліпеня — сталінскі Дзень чыгуначніка. Ва ўсіх аддзяленьнях...

ПОСПЕХІ ВІЦЕБСКІХ ЧЫГУНАЧНІКАЎ

ВІЦЕБСК. (Кар. «Звязда»). Зварот сталежнікаў і камандзіраў Паўночна-Данецкай чыгуначнай лініі...

НА УБОРЦЫ СТАЛІНСКАГА УРАДЖАЮ

ВЫСОКАЯ ВЫПРАЦОЎКА НА КАМБАЙНЕ

ЧАЧЭРСК. 20 ліпеня. Узоры большэвіцкай работы паказвае камбайнер Чачэрскага МТС тав. Алікеў.

НАШ КАЛГАС ПЕРАД ВЫСТАЎКАЙ

Уборку жыта на плошчы ў 200 гектараў мы закончылі за 6 дзён.

ПАЧАЛАСЯ ЗДАЧА ЗЯРНА ДЗЯРЖАВЕ

ЛОЕВ. (Спец. кар. «Звязда»). Уборка жыта ў калгасе раёна заканчваецца.

Навісьці-ордынцы сельскіх школ БССР у лавры Музея Рэвалюцыі ў Маскве.

ВЯЛІКІ ПАХОД КАРАБЛЁЎ ЧЫРВОНАСЦЫЖНАЙ БАЛТЫКІ

ЛЕНІНГРАД, 19 ліпеня. (ТАСС). Сонечная раіца 14 ліпеня. З раіцы на вялікіх крамляцкіх раіцах прыгэмае ажыўленне.

НАШ КАЛГАС ПЕРАД ВЫСТАЎКАЙ

Уборку жыта на плошчы ў 200 гектараў мы закончылі за 6 дзён.

НАШ КАЛГАС ПЕРАД ВЫСТАЎКАЙ

Уборку жыта на плошчы ў 200 гектараў мы закончылі за 6 дзён.

ПАЧАЛАСЯ ЗДАЧА ЗЯРНА ДЗЯРЖАВЕ

ЛОЕВ. (Спец. кар. «Звязда»). Уборка жыта ў калгасе раёна заканчваецца.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ

УВАХОДЗІЦЬ ВА УСЕ ДЭТАЛІ ВЫТВОРЧАСЦІ

Пастаўлена XVIII з'ездам ВКП(б) перад партыйнымі арганізацыямі задача ажыццяўлення кантролю над гаспадарчай дзейнасцю адміністрацыйных устаноў...

Характэрны ў гэтых адносінах і мескі завод імені Кірава, дзе ніяк не маглі аўдаць бронзавымі ліццямі, атрымаваўся брак. Партарганізацыя занялася гэтым пытаннем...

Працяжка работы многіх партыйных арганізацый гаворыць аб тым, што яны правільна ацанілі рэаліі XVIII з'езда ВКП(б)...

Станавіцца рух патрабуе перадавой культуры ў арганізацыйнай працы. Асцяж вынікае, што трэба пачаць з пэўнай мінулай і забяспечыць адпаведную работу ўсіх частак...

Другое пытанне, якое таксама звязана са станаўленай тэхналогіяй, гэта падзел працы. На многіх нашых прадпрыемствах яшчэ і зараз у падзеле працы існуе функцыянальна...

Не менш важнае пытанне, якім штодня павінны займацца партарганізацыі, гэта — ушчышчэнне рабочага часу. Можна прывесці многа фактаў...

На мяшчэ важнае пытанне, якім штодня павінны займацца партарганізацыі, гэта — ушчышчэнне рабочага часу. Можна прывесці многа фактаў...

Страты рабочага часу іншы раз настолькі вялікія, што гэта не можа не атрыцца адмоўна на выкананні норм вытворчасці. Скарочэнне і ліквідацыя страт рабочага часу, пэўна працоўная дысцыпліна — аснова большапрадукцыйнага вытворчасці...

Варажба са стратамі на вытворчасці, вядома сярэдня і палова з'яўляецца адным з важнейшых шляхоў для павелічэння выпуску прадукцыі. Каб дабіцца высокай прадукцыйнасці працы, партыйныя арганізацыі павінны ўваходзіць на ўсе дэталі вытворчасці, добра ведаць профіль і перспектывы развіцця завода, цэха. Кабі профіль яснасці, то безумоўна, павяліча заагаворы на павышэнне прадукцыйнасці працы...

А. З. ХАІН-ЮМСКІ, сакратар Менскага абкома КП(б)Б.

БРЫГАДА КОМУНІСТА ГРЫГАРОВІЧА

Свежая ліпенская раіца. З калгасных палёў плыве арамат кветак, пахне сенажаць. Сяргей Ніканавіч Грыгаровіч сядзіць у сваёй брыгадзе. Недалёка ад праўдзянскага калгаса яго суседзі кажуць: «Ну, як, Сяргей Ніканавіч, ці ёсць у вас што на хваціць?»

— Нічога, паспею асараваць, адказвае т. Грыгаровіч. — Іван Дашкевіч, Ісак Купрыянец выкасілі па 0,45 гектара.

Калгас «Перамога», якім кіруе член партыі ардынэсент т. Зайцаў, — адзін з перадавых у Галацыйскім раёне. У калгасе тры вытворчыя брыгады. Яшчэ перад пачаткам вясновай сяўбы яны заключылі паміж сабой дагавор на сацыялістычнае спаборніцтва. Калгаснікі абавязаліся дабіцца ў гэтым годзе высокай ураджайнасці: 18 цэнтнераў зернявых з гектара, 250 цэнтнераў бульбы, высокай якасці льнавалякна.

Калгаснікі дужа правялі прапоўку ярых культур, добра падрыхтаваліся да ўборкі. Праўдзянскае калгаса ўжо зарае расставіць людзей, замацавала за зямлянымі часткамі ўсе сілы пярнічкі на хутэйшае заканчэнне ўборкі сенажаці. Трыма брыгада ідзе ўперад. Яна ўжо заканчвае сенаборку. Гэтай брыгадай кіруе т. Грыгаровіч. У яго брыгадзе звыш

25 станаўцаў і ўдарицаў. Тав. Грыгаровіч паўсядзённа раз'ясняе калгаснікам важнейшыя паставы партыі і ўрада, мабілізуе іх на выкананне рашэнняў майскага Пленума ЦК ВКП(б). За станаўцаўскую работу ён узнагароджан ордэнам «Знак Почета», а ў маі месіцы прыняў у кандыдаты ВКП(б).

— Гэта ўлічы ў мяне яшчэ больш энергіі, багдэраці, — гаворыць т. Грыгаровіч. Прыкладу ўсе сілы, каб мая брыгада была перадавой не толькі ў калгасе, але і ў раёне.

Планы ўпярной працы брыгады відавочны. На яе ўчастках густой спяной стаіць высокая каласістая жэтка, выдатна растуць часта прапалотыя ярамы культуры.

— Майі брыгадзе, — расказвае т. Грыгаровіч, — трэба ўбраць 45 гектараў ярых культур, 15 гектараў льну, звыш 30 гектараў жэты і 16 гектараў бульбы.

— Як-жа вы падрыхтаваліся да ўборкі? — Гатова ўсё: жэтка даўно арамантавана, падрыхтаваны граблі, сярпы, ачышчаны гумны і склады. Толькі і чакаю папавання хлябоў.

Майстар высокай ураджайнасці бульбы Сяргей Ніканавіч значна эканаміст на ўсесаюзную сельскагаспадарчую выстаўку. У СЦАПАНАУ.

НА КУРСАХ КІРУЮЧЫХ ПАРТРАБОТНІКАЎ

З 15 ліпеня пры ЦК ВКП(б) пачалі працаваць 10-дзёныя курсы загадчыкаў арганізацыйна-інструктарскіх і вясных аддзелаў абкомаў, гаркомаў і райкомаў ВКП(б).

На курсах займаецца 168 таварышоў. У большасці — гэта малады партыйныя кадры, належаўшы прышоўшыя на кіруючы партыйныя работнікі.

За час прабывання на курсах загадчыкі арганізацыйна-інструктарскіх і вясных аддзелаў праслухалі лекцыі аб міжнародным становішчы Савецкага Саюза, выкананні плана другой п'ятгодкі і ўздыме народнай гаспадаркі ў трэцім п'ятгодзі, аб выніках работы Трэцяй Сесіі Вярхоўнага Савета ССРСР, марксіска-ленінскае вучэнні аб дзяржаве і намы рад лекцыяў на пытанні партыйнага будаўніцтва.

З 16 на 22 ліпеня загадчыкі арганізацыйна-інструктарскіх і вясных аддзелаў займаюцца разам. З 22 ліпеня семінары будуць прапанаваць паасобна. На семінарах загадчыкаў арганізацыйна-інструктарскіх аддзелаў будуць заслуханы даклады на наступныя тэмы: асноўныя прызначэнні арганізацыйнай паводу партыі, змяненне

і стварэнне ВКП(б) на розных этапах гісторыі партыі, новы статут ВКП(б), аб задачах вытворчых і саветскіх пярвічных партарганізацый, аб паставіх партыйнага ўчоту і статыстыкі, аб паставіх партыі і задачам партыйнай інфармацыі.

Загадчыкі вясных аддзелаў праслухалі лекцыі: аб структуры Чырвонай Арміі, аб палітычнай рабоце сярод насельніцтва ў перыяд праваўзнення вызваў, аб дапамоце ваянным органам у паставіх ўчота ваеннаабавязаных, аб задачах работы масавых абарончых арганізацый і т. д.

На курсах прагучалі лекцыі сакратара ЦК ВКП(б) на кадрах тав. Жыльянчыка, аб паводу, вывучэнні, расстаноўцы і выхаванні кадры. Сакратаром ЦК ВКП(б) на прапанаванне тав. Малінава прагучалі лекцыі аб партыйнай працягненне марксіска-ленінскае выхаванні членаў партыі і саветскай інтэлігенцыі.

19 ліпеня на курсах з яркай змястоўнай прамавай аб чарговых задачах арганізацыйна-інструктарскіх і вясных аддзелаў выступіў сакратар ЦК ВКП(б) тав. Панамарэнка.

У калгасе «Перамога» ў Чырвонаармянскай сельскай тэрыторыі, Яльбінскага раёна, разгледжана масавая ўборка ўраджаю. НА ЗДЫМКУ: задача дзяржаве жыць новай ураджайна ў ліх хлэбнаставак.

УДЗЕЛЬНІКІ У СЕСАЮЗНАЙ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ ВІСТАУКІ Пастанова Галоўнага Камітэта Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выхаўкі

Зацвердзіць удзельнікамі Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выхаўкі з заняеннем у Пачатную кнігу Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выхаўкі: ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР (Працяг)

669. Чарнашэра Сцяпан Максімавіч — звеняныя калгаса «Чырвоная Горка», Стара-Дарожскага раёна, Менскай вобласці, які атрымаў у 1938 годзе з 1,5 гектара на 280 цэнтнераў бульбы з гектара.

670. Верабей Елена Васільеўна — звеняныя калгаса «Комунар», Нараўлянскага раёна, Палескай вобласці, якая атрымала ў 1938 годзе з 3-х гектараў па 267 цэнтнераў бульбы з гектара.

671. Міхалёў Сява Наумавіч — звеняныя калгаса «Чырвоны Сялец», Стара-Дарожскага раёна, Менскай вобласці, які атрымаў у 1938 г. з 4-х гектараў па 261 цэнтнеру бульбы з гектара.

672. Дзімітраў Афанасій Фёдаравіч — звеняныя калгаса «Пролетарыі», Чачэрскага раёна, Гомельскай вобласці, які атрымаў у 1938 годзе з 1 гектара 260 цэнтнераў бульбы.

673. Міхалёў Анастасія Мартынаўна — звеняныя калгаса «Чырвоны Трудавік», Стара-Дарожскага раёна, Менскай вобласці, якая атрымала ў 1938 годзе з 2,6 гектара на 257 цэнтнераў бульбы з гектара.

674. Масаловіч Андрэй Герасімавіч, брагадзір-агароннік калгаса «10 Кастрычнік», Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у 1938 годзе з 2-х гектараў па 257 цэнтнераў бульбы з гектара.

675. Паланейчык Павел Патрыціч — звеняныя калгаса «Комінтэрн», Стара-Дарожскага раёна, Менскай вобласці, які атрымаў у 1938 г. з 4,6 гектара па 255 цэнтнераў бульбы з гектара.

676. Нусар Німафей Мінавіч — звеняныя калгаса «Комінтэрн», Стара-Дарожскага раёна, Менскай вобласці, які атрымаў у 1938 годзе з 5 гектараў у сярэднім па 252 цэнтнеру бульбы з гектара.

677. Бараш Сцяпан Кузьміч — звеняныя калгаса «За комунізм», Нараўлянскага раёна, Палескай вобласці, які атрымаў у 1938 г. з 1,5 гектара па 246 цэнтнераў бульбы з гектара.

678. Мігодін Нікалай Валодзіміравіч — звеняныя калгаса «X з'езд ЛКСМБ», Перахоўскага раёна, Гомельскай вобласці, які атрымаў у 1938 годзе з 2-х гектараў у сярэднім па 240 цэнтнераў бульбы з гектара.

679. Малюц Ульяна Кандрацьеўна — звеняныя калгаса «XV з'езд ВКП(б)», Лельчыцкага раёна, Палескай вобласці, якая атрымала ў 1938 г. з 1 гектара 240 цэнтнераў бульбы.

680. Ірасанавіч Грыгорый Іванавіч — звеняныя калгаса «Чырвоны Край», Стара-Дарожскага раёна, Менскай вобласці, які атрымаў у 1938 годзе з 2-х гектараў у сярэднім па 232 цэнтнеру бульбы з гектара.

681. Патор Марыя Іванаўна — звеняныя калгаса «Энергія», Бельскага раёна, Палескай вобласці, якая атрымала ў 1938 годзе з 2,1 гектара 231 цэнтнеру бульбы з гектара.

682. Шаматуйскі Дамінік Васільевіч — звеняныя калгаса «Чырвоная Іскра», Талачынскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у 1938 годзе з 5 гектараў у сярэднім па 230 цэнтнераў бульбы з гектара.

683. Пугач Дар'я Філіпаўна — звеняныя калгаса імені Чырвонай Арміі, Камярынскага раёна, Палескай вобласці, якая атрымала ў 1938 годзе з 3,8 гектара ў сярэднім па 226 цэнтнераў бульбы з гектара.

684. Калгас «Большэвін», Барысэўскага раёна, Менскай вобласці, які атрымаў у сярэднім па 1937—1938 гг. па 200,9 цэнт. бульбы з гектара (з пасейнай плошчы ў 1937 годзе — 22 гектары, у 1938 г. — 22 гектары).

685. Калгас «Чырвоная Уза», Гомельскага раёна, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 186 цэнтнераў бульбы з гектара (з пасейнай плошчы ў 1937 г. — 16,6 гектара, у 1938 г. — 16 гектараў).

686. Калгас імені Мірава, Дрысенскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 167,5 цэнт. бульбы з гектара (з плошчы ў 1937 г. — 9 гектараў, у 1938 г. — 10 гектараў).

687. Калгас «Першае мінюня», Рудзенскага раёна, Менскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 162 цэнт. бульбы з гектара (з пасейнай плошчы ў 1937 г. — 17 гектараў, у 1938 г. — 18,5 гектара).

688. Калгас імені Нуйбышова, Вабруйскага раёна, Магілёўскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 160,9 цэнт. бульбы з гектара (з пасейнай плошчы ў 1937 г. — 47,25 гектара і га'родніны ў сярэднім за два года: агурковы — 305,7 цэнт. з гектара ў 1937 г. — 7,8 гектара, у 1938 г. — 8 гектараў); ставохвы цукровых буркоў — 368,9 цэнт. з гектара (1937 г. — 7,5 гектара, 1938 г. — 8,5 гектара), паміонаў — 211 цэнт. з гектара (з плошчы ў 1938 г. — 5,18 гектара), кармоў-поярніцоў — 363,6 цэнт. з гектара (з пасейнай плошчы ў 1937 годзе — 6,5 гектара, у 1938 г. — 11,38 гектара).

689. Калгас імені Налініна, Палацкага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 160,6 цэнт. бульбы з гектара (з пасейнай плошчы ў 1937 г. — 9,5 гектара, у 1938 г. — 36 гектараў).

690. Калгас «Перамога», Талачынскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 157,36 цэнт. бульбы з гектара (з пасейнай плошчы ў 1937 г. — 46,25 гектара, у 1938 г. — 43 гектара).

691. Калгас «Іаганнін Беларусі», Стара-Дарожскага раёна, Менскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 152,7 цэнт. бульбы з гектара (з пасейнай плошчы ў 1937 г. 28 гектараў і ў 1938 г. — 28 гектараў).

692. Калгас «Герой працы», Стара-Дарожскага раёна, Менскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 150,5 цэнт. бульбы з гектара (з пасейнай плошчы ў 1937 г. 58,15 гектара, ў 1938 г. — 49,5 гектара).

693. Махменна Дамітрый Ілімовіч — брыгадзір калгаса «Комунар», Нараўлянскага раёна, Палескай вобласці, які атрымаў у 1938 годзе з 1,8 гектара ў сярэднім па 2,32 цэнт. насення паншоны з гектара.

694. Калабану Німафей Іакувевіч — брыгадзір калгаса імені Молатава, Мехаўскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у 1938 годзе з 1,8 гектара ў сярэднім па 2,32 цэнт. насення паншоны з гектара.

695. Раўтовіч Таццяна Сцяпанавна — звеняныя калгаса «Комінтэрн», Уздзенскага раёна, Віцебскай вобласці, якая атрымала ў 1938 г. з 0,5 гектара 350 цэнт. кармоўх буркоў.

696. Носімаў Дамінік Раманавіч — брыгадзір-агароннік калгаса імені Леніна, Мехаўскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у 1938 г. ураджай кармоўх буркоў з 1,4 гектара па 500 цэнт. з гектара.

697. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

698. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

699. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

700. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

701. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

702. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

703. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

704. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

705. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

706. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

707. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

708. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

709. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

710. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

711. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

712. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

713. Калгас імені Леніна, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, які атрымаў у сярэднім за 1937—1938 гг. па 355 цэнт. кармоўх буркоў з гектара (з пасейнай плошчы па 2 гектары ў 1937—1938 гг.).

І. Ф. ЛОЧМЕЛЬ

НАРОД-ПЕРАМОЖАЦ

(Да выніку палтаўскай сесіі Інстытута гісторыі Акадэміі навук УССР, прысвечанай 230-годдзю Палтаўскай бітвы).

У гэтай вялікай раскошнай садоў і парадзе ўстае легендарная Палтава, услаўлена геналяўнамі палкамі Пушкіным, Байраман і інш. Гэты горад — помнік гераічнага мінулага рускага і украінскага народаў, авенны славай пераможца над імшэньскімі захватчыкамі і інтэрвентамі. На дарогах жывапісных ваколіц Палтавы 230 год таму назва праходзіў стройныя калоны павелічанага рускага войска на чале з Петром І. Там, дзе цяпер красуюцца багатыя калгасныя налі і навічачыя плаціны раскошныя сады, былі разгромленыя шведская армія, услаўленыя вялікай грудай мёртвых цел. Амаж кожная вуліца горада сваёй выдатнай помнікамі нагадвае аб вялікай гістарычнай падзеі — Палтаўскай бітве 1709 года.

З велізарным удзімам прашлі ў Палтаве ўрачыстасці, прысвечаныя выдатнаму юбілею — 230-годдзю Палтаўскай бітвы. Святочна ўпрыгожаны сцягамі, лозунгамі і карнізамі, горад цэла прамыў расей з Масквы, Ленінграда, Менска, Саратава, Кіева і іншых гарадоў Савецкага Саюза. У Палтаву з'ехаліся ўдзельнікі юбілейнай сесіі Інстытута гісторыі Акадэміі навук УССР і шматлікія аэкскурсанты.

Святая адкрылася 8 ліпеня ўрачыстым пасядзеннем пленума Палтаўскага горадскага сучаснага Інстытута гісторыі Акадэміі навук УССР, прадстаўнікамі партыйных, камсамольскіх і прафсаюзных арганізацый Палтавы.

Бурнай авашыў сестрой сход прапаноў выбары ў пачатны праездны ўрачыстасці пасяджэння Палтаўскага ЦК ВКП(б), Палтаўскага ЦК КП(б)У, персанала тт. Тольмана, Дзімітравы, Хоце Дыяса і Дала-рэ Ібары.

У адным парыве ўстае ўся зала, з новай сілай раздзяцца трым авашыў, казі

прываенца прапанава аб выбары пачотны старшынёй прэзідыума таварыша Сталіна.

Удзельнікі юбілейнага пасяджэння палкалі прыгаворылі тэлеграмны таварышам Сталіну, Молатаву, Варашылаву, Калініну і Хрушчову.

З лакадаў на тэму «Варажба рускага і украінскага народаў супроць шведскіх інтэрвентаў у 1708—1709 гг.» выступіў праф. Агюблін.

Сесія Інстытута гісторыі Акадэміі навук УССР працавала з 9 па 12 ліпеня. Даклады на сесіі павялілі вынікі навукова-даследчай работы саветскіх гісторыкаў у галіне вывучэння Паўночнай вайны і асабліва Палтаўскай бітвы. Ва ўсіх дакладах шырока адрастварана гераічнае барацьба рускага, украінскага і беларускага народаў супроць шведскіх інтэрвентаў.

У 1708 годзе 45-тысячная шведская армія на чале з караём Карлам XII з Польшчы праз Беларусь наступала на Маскву. Беларускі народ з велізарнай навісцю сестрой імшэньскіх захватчыкаў. Пры набліжэнні непрыяцельскае сіляе палілі сёлы, закавалі ў ямы хлэб, знішчылі маемасць, ішлі ў лясы, складалі партызанскія атрады і, узорныя паліцыйныя стрэльбамі, візамі, косамі

РАСКАЗЫ АБ ПАЛКІХ ПАТРЫЕТАХ НАШАІ РАДЗІМЫ

НАШЫ ГРАІЦЫ НА ЗАМКУ

Граніца... Магутна і велічуха дыхае гэтая слава, калі мы думаем аб граніцах нашай радзімы.

Гора ўзвышаецца на грані двух пралетных светлаў чырвона-зялёных слупоў, адымаючы эмблему чалавечага шчасця — іры і моладз.

У халод і спякота, днём і ноччу нячужбыя вухаў слухаюць багатыры, роў ад крыві і шлоў ад плаш магутнага савецкага народа — чырвоныя паграцінікі.

І адкуль-бы ні з'явіліся падлыя лаццкія капіталісты — шпіённы і кыверанты, яны заўсёды наткнуцца на остры паграціны штык.

Савецкія граніцы непрыступны!

878 кіламетраў граніцы БССР сутыкаюцца з граніцамі капіталістычных краін.

Беларускі народ ніколі не забывае, што з яго долі выпала пачэсная задача — шчы вартаваць савецкіх варот на Захадзе.

Настарожаным жыллем жыве граніца, жыццём бывае яе спайок. На кожным кроку тоіць у сабе небяспеку яе маўня.

Хрустала галінка. Успархнула невялікая чым сплахонная птушка і надворе расчалася цішыня.

Гэта значыць — крадзежа вораг. Гэта значыць — пільней глядзі, паграцінік, знайзі ўменне, сілу і лоўкасць захашці яго. Захоўвай адзіны закон граніцы: не прапусціш.

І паграцінікі гэты закон захоўваюць свята.

... На руках таварышоў памёр паграцінік Нікалай Халоду, іменем якога называецца пяпер застава, дзе ён служыў, але не прапусціў ён тэроўную банду ворага праз парог радзімы, сам уаўшы ля гэтага парога, знемагучы ад раі.

... У люты мароз зняў з сабе валенкі і кажу паграцінік Усаценка, каб дагнаць перайшоўшага граніцу наўшалнікі. Ён уступіў з ім у жорсткі бой, і наўшалнікі быў затрыман.

Заразнецца, што прарываецца вораг праз граніцу і ідзе ў тыл. Там на даламогу паграцінікам устае ў дзор народ. І нікуды не схавашца ворагу ад мільёнаў вайскі чэсных савецкіх працаўнікоў — мужчын, дзяцей і жанчын, прасякнутых адзіным пачуццём — пачуццём нявысілі да ворага, пачуццём аланасці да сваіх мадэрна-радымы, пачуццём любі да настаўніка свайго, бацькі і друга — вайскага Сталіна.

Граніцы Савецкага Саюза — на замку!

НА ЗАХОДНЯІ ГРАІЦЫ. НА ЗДЫМКУ: Чырвонаярмей С. Пешчык (злева) і малады камандзір Л. Бульба на ахове граніцы савецкай радзімы. Фото Л. Мазелера. (Фотэхроніка ВЕЛТА).

НАЧНЫ БОЙ

Прайшло ўсёго некалькі месцаў, як паграцінік Аksamітны пакінуў свой калас — бацькоў, жонку, дачку, — і ўпершыню прыхаў на застава. Нямногі больш былі на граніцы і Кажакі. Але абодвум ім звалася, што жывуць яны тут даўно-даўно — настолькі ўсе было ім знаёма і блізка.

Вос і зараз, ужо ўвечна рухаючыся ўздоўж свайго ўчастка, яны ў глыбокай цемры ночы беспамылкова пазнаюць сілуэты кустоў і дрэваў. Напамінь вывучані імі кожны метр участка, і нават у пемняне не можа ўслынуць ад іх зрок малейшае змяненне на ім. І калі Аksamітны, які ішоў упердзе, раптам спыніўся і прыпаў да зямлі, наменік паліўка Кажакі зразумеў, што тут нешта пладана.

— Трава прыжата, — шпачуў Аksamітны ў самае вуша Кажакі, які схіліўся да яго, — след свежы... на каменных паўзлі... з таго боку...

Усё было ясна. Паграцінікі ўсталі і, напружана ўслухоўваючыся ў бязмоўныя почы, засталі ў нерухомаці.

Накравіць дождж. Трываючы місці, ён параджаў тысячы дзеў узлоўных шорахаў. Але з імі паграцінікі зыгліся, як зыгліца чалавек з аднастайным шкандэлі галзініка, і прымаі іх за самую пішаню. Іх цікавіла зусім іншае: несе блізка, можа быць, некалькі крокаў ад іх, залягае вораг, і яго треба было пацупіць.

Павольна шлі мінуць. Усё таксама нерухома стаялі паграцінікі. І вос, з боку чарчэвочка мутнымі сілуэтамі кустарніка пачуўся шум рассоўваемых галінак.

Кіруючы анімі думкамі, паграцінікі, не перазірнуўшыся, пайшлі да кустоў. Аksamітны без гукі зняў курок прадоху-валячэга ўзвода. Кажакі ўзвёў курок рэвалвера.

— Хто тут? — голас спытаў Кажакі.

Пачуліся крокі багучых людзей.

— Стой! — крыкнуў у цемру Аksamітны.

Крокі змоўклі.

— Выхалзі! — Дзевогненны ўспышкі разваралі цемру ночы, два стрэлы наўшылі пішаню. Гэта стралялі паграцінікі.

Па ўспышках паграцінікі вызначылі, што невядомы былі ад іх не больш чым за чатыры-пяць крокаў. На выстралы яны адказалі выстраламі. І не паспеў Аksamітны перазарадзіць вінтоўку, як ля яго пемта аглушальна грывнула, папка, нібы сарваная нейкай нябачанай рукой, адляцела ў бок. Нечым гарачым паісаю ў твар.

«Граната», — згадаўся Аksamітны, і ачуваючы, што сэрца з ім пічога не згарыла, прыціснуў ў напрамку апошняй успышкі і стрэліў. У кустах пачуўся стогні і слямак за ім з новай успышкай — чарговы страл. Ворагі, відаць, рашлі ўпрана супраўціцца. Але стаяўшы на некалькі крокаў ад Аksamітны Кажакі толькі і чакаў гэтай успышкі, каб стрэліць з рэвалвера.

— Атрымавай!... — глуха вылахнуў ён адначасова са стрэлам. У кустах зноў пачуўся стогні, пасля чаго наступіла цішыня.

«Ну, вос і добра, як быццам усё» — у думках рашчў Аksamітны.

Стала відаць. Прабраўшыся ў сараціну кустоў, паграцінікі пераказалі, што наўшалнікі не былі больш небяспечны, — адзін з іх ляжаў нерухома, другі пыха стагнаў.

Абшучаўшы іх, паграцінікі вываілі чатыры гранаты, два нагані і банку з выбуховой матэрыяй. Вяртацца наўшалнікі протыгала на форму войск унутранай арміі НКВД. У гэтай форме дыверсанты маркі беспасарана з'явіліся ў населеных пунктах Савецкага Саюза.

Ды на такіх «савецкіх» у першы жа калгасе зняўнуці-б увагу, — сказаў смеючыся Кажакі, зварачаючыся да Аksamітны, які старанна абнаўраў пал'цамі твар, і яго былі апанены бровы.

За гэтым, праўдзены ў барабале з узброеным ворагам, паграцінікі Аksamітны і Кажакі Прэзыдумам Вярхоўнага Савета СССР узнагароджаны мядзюлі «За отвагу».

ТУМАННАІ РАІЦАЙ

Па-асеннаму хмурае неба. Ахутаны ўстой пеланой тумана, аджазалеўшы ад нягледзі, маўчыць лес. Самыя прычудлівыя аб'ексы прымаюць у тумане кусты дрэвы.

Настарожана жыве ў такіх галінах раінапа. Таго і чакай, што прыдзе ў аху шару які-небудзь няпронімаю госьці, гэта яі нельга лепш ведаюць паграцінікі Найзёнаў і Кафанаў, якія галзіну заму назда заступілі ў парад.

Гатовыя да ўскай нечаканасці, яны зрок за крокам спакройна пращупваюць савераны ім участак, чутка ўслухоўваючыся ў бязмоўе лесу.

Лучаму ззаду Кафанау пачулася, што недзе ў баку ад яго хрустала галінка. Прыслухаўся — хруст паўтарыўся і праз мінуту Кафанаў ужо ясна чуў павольна нарастаючы шорах.

«Астанавіць Найзёнава» — але той ужо схавалася ў тумане, а крыкнуць нельга. Кафанау звалася, што ў набліжаючым шораху ён ужо ясна разглядаў наважытыя крокі. Было відавочна, што наеха ішоў у напрамку граніцы. Раздумваў не было калі і Кафанаў смега пайшоў наасустрча ворагу.

Размісціўшыся на месцы навірання, Найзёнаў недаўмаваў: што затрымала таварыша.

«Што гэта ён там?» — мысленна казалаў ён на яго, углядаючыся ў туман, і раптам пачуў як у тым месцы, дзе прыкляла навінен быць Кафанаў, адзін за другім раздаліся два аглушальныя выбухі, а за імі некалькі стрэлаў.

«Гранаты!» — быстра рашчў Найзёнаў і, не задумваючыся, пабег да месца выбуху, дзе густымі клубамі ўзняліся чорны дым.

«Няжо?» — ад неадкончанай мысі ў Найзёнава зашчаміла сэрца.

Барабаючыся сэрце кусты, не зварачаючы ўвагі на пшаскаючы на яго твару галінкі, ён уцеб на ўзгорак і амаль

адначасова ў тым-жа самым месцы, дзе і першы раз, рванулі зямлю два новыя выбухі.

Тое, што ўбачыў Найзёнаў, прымусіла яго машынальна зпусціцца на калена і ўскінуць вінтоўку. Метраў за дваццаць ад сабе ён убачыў уаўнена рухаючыся ў яго напрамку дзве чалавечыя фігуры. Адзін з ідучых трымаў у руцэ маўзер, другі высока над галавой трымаў гранату, намерваючыся ўе кінуць. Але перш чым Найзёнаў спусціў курок, з боку, з таго месца, дзе яшчэ клубіўся дым, раздалася стрэл. Рука, якая трымала гранату, дзеўнулася і бесцельна павісла.

— Жыў! Грыша! — не ўтрымаўся ад лёгкага ўспрыку Найзёнаў і, перавёўшы дула вінтоўкі на другога наўшалніка, стрэліў. Той, як падкошаны, уаў.

Мягнуўшыся было ў бок Найзёнава, першы, ранены ў руку, наўшалнік у нерашучасці спыніўся. Шлях быў адкрыты, асталася адно — ісці назад. Але перш чым ён паспеў зрабіць адзін крок, раздалася чарговы стрэл Кафанава, і наўшалнік уаў.

Толькі пасля гэтага стрэлу Кафанаў аспрыскава ашчудлі пела.

— Як быццам усё на месцы, — сам сабе сказаў ён і, не ведаючы чаму, ўскінуўся. — «Своечасова лёг, а то-б крышка», — падумаў ён, зірнуўшы на разварочаную за піль крокаў ад яго зямлю, і пайшоў да забітых наўшалнікаў, дзе ўжо стаяў Найзёнаў.

У наўшалнікаў, апрача двух маўзераў і двух наганяў, асталася яшчэ тры гранаты. Адна з іх, прыгалоўная кіліяніца, была заціснута ў акрываўгенай руцэ наўшалніка.

За праўдзеным мужнасці і рашучасці ў барабале з узброеным ворагам паграцінікі Найзёнаў і Кафанаў Прэзыдумам Вярхоўнага Савета СССР узнагароджаны ордэнам «Красной звезды».

ПРЫ АБХОДЗЕ

Жывеньскаю раіною пушавы абходчык Закаблук рабіў чарговы абход свайго ўчастка.

Участак яго знаходзіўся недалёка ад граніцы і Антон Віктаравіч ніколі не забываў, што апрача асноўнага абавязку — сачыць за захаванасцю пушы — ляжа на ім доля адказнасці за непарушнасць савецкіх граніц.

Праходзячы кустамі, Закаблук заўважыў, што ў сабранай ім напарадзіні кучы галія хтосці гаспадарыў, а палышомы да не зусім блізка, пачуў унутры ле трэск.

— А ну, хто там капаешча, вылазай! — загана сказаў Закаблук.

Галіе зашаваліся і з яго вылез невялікім Закаблукі чалавек.

— Закурый-бы... — хітраваляна сказаў невядомым, страляючы з каспама сьмецце.

— А адкуль будзеш?

— Ды тутэйшы я, забудзіўся па п'янай лавачцы і заначаваў.

— Та-а-к, — павольна сказаў Закаблук, — ну, раз тутэйшы, дык давай закурый, — дадаў ён, — вымаючы з кішчэ кісёт і паперу.

— Ды ты можа абатрэцца хочаш, — дарэчы, і дароўе наравіць сьць чым.

— Іно-б, вылома... — замяўся невядомы, — але я пайду ўжо лепш.

— Ды чаго там, — сказаў Закаблук, — тонам, не перчынам прырочанна, і ўзяў невядомага за руку.

Незваным не супраўціўся.

— Ну, вос і хата мая, зараз прыдзе. Але «хата мая» аказалася паграцінічым пунктам.

— Гаспелі прымаі! — крыкнуў Закаблук стаяму да яго вартувоку. Той быстра пабег да яго наасустрч.

— Руці ўверх!

Затрыманым аказаўся ўзброеным агентам адной замежнай разведкі.

ЛЯ САМАІ ГРАІЦЫ

Калгасніца Марыя Аляксандраўна Бадзевіч выгладзала з суседняй вёскі дзюлі. Ды моцнак яна заўважыла невялікага, які быў адет па дарожкам.

— Пешушка, — палыкаў ён невядомым, Бадзевіч, нібы ачуваюшая, што яе абавязкова паклічуць, спынілася.

— Дзе тут «Большое село» бузеш?

Пытанне паказалася ёй вельмі падаронім: само, аб якім яна нішто не ведала, знаходзілася паліва. Але, не падоцшы відзі, што яна нешта падаравала, Бадзевіч спакройна заганарыўся.

— А я сама туды іду. Да каго вы там? Ідзеце, правалжу.

— Ды мне не туды, мне да граніцы бліжэй, брат у мяне там у адной вёсцы жыве, а вос назву дык і забыў. Якія там сьць вёскі?

На грузях невядомага быў комсамольскі значок, але гэта не ўспышка падароння даччыны, яна па ўсёму быццам, што чалавек гэты хоца перабрацца за кардон. Бачныя набліжаючыся палегу з сілдуэпым у ёй муцымі, яна наўмысна запыталася, была гэта назва вёска. Новадомы нават раздалася, абзаваў ле «дур'ябай».

Калі палега наблізілася, Бадзевіч нечакана схавіла невядомага за руку і закрычала: «Да мяне!»

З дапамогай паласпешага калгасніка невядомым быў затрыман і знан паграцінай ахове. Ён аказаўся буйным дзяржаўным злучышчам, які прабаваў скрыць да заграпіну.

ПА СЛЯДУ

Вечарам начальны заставы выкілаў правадзіла службовай сабакі аддзельнага камандзіра Пілюкіна на ўчастак, дзе былі выяўлены сляды чалавечых ног, ідучы ад граніцы.

Першае, што вызначыў Пілюкін, прышоўшы на ўчастак разам з сабакам «Лінкор», было тое, што сляды належалі аднаму чалавеку і тая акалічнасць, што ён усяляк прабаваў іх бітаць, сьведчыла, што справу прыходзілася мець з чалавекам бывалым.

«Лінкор» пачуў у глыбі лесу. Прайшоўшы кіламетра два, ён пачаў ісці па крутой спіралі. Каля чыгуначнага палатна «Лінкор» доўга таптаўся на месцы. Яі відзіць, тут наўшалнік чакаў якога-небудзь папугаўна палега, каб скочыць на яго на-халу.

Далейшыя сляды павялі праз палатно. Тут «Лінкор» пайшоў восьмеркамі.

Пройдзе ўжо было каля пяці кіламетраў, а «Лінкор» усё кружыў і кружыў, адісваючы самыя замысловатыя фігуры. Не ўскаму сабаку пад сілу такі заблажаны след, але ў «Лінкор» Пілюкін не сумнаваўся. Ды і сам ён, старанна пазіраючы за пляхам «Лінкора», не даў-бы яму абшча.

«Лінкор» яшчэ раз перасе чыгуначнае палатно і на краю лесу, метраў за пяць-дзясці ад групы хмызняка рагтоўна на-старжэўшы і потым імкліва накіраваўся да кустоў. Пілюкін вышпціў паводок. У кустах падняўся чалавек.

«Лінкор» быў ужо каля яго. Піха рыкаючы, ён заламі ўбёраў ў грудзі невядомы. Апошні палез было ў кішэню, на што «Лінкор» адказаў яшчэ больш злыбым рычаннем і наваўці яго на зямлю.

Падбег Пілюкін.

— Вазьміце сабаку! — зграччў невядомы, і пасля таго, як «Лінкор» па камадзе Пілюкіна сеў каля наўшалніка, гатовы на першае слова правадзіла зноў кінуцца на свайго ворага, невядомы дадаў: — Дрэна-ж вы прымаеце людзей, якія шукаюць у вас ратунку.

— Ну, ведаеце, — рэзка перабіў яго Пілюкін, вымаючы на чарэ з кішэняў невядомага нож, грошы, літар, усялякія дакументы на рускай і замежных мовах, — з добрым намерам такім «вручэцямі» да нас не ходзіце. Уставайце!

Затрыманым аказаўся агентам адной замежнай разведкі.

Матэрыялы арганізаваны Ал. Шарапавым.

24 ЛІПЕНЯ—ДЗЕНЬ ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТА СССР

ВАКОЛЕУРОПЫ

Паход лінейнага карабля „Парыжская Комуна“

22 лістапада 1929 года лінкор «Парыжская Комуна» і крэйсер «Профінтэр» вышлі ў заграцінае плаванне. Упершыню выліяні караблі нашата Чырвонага Флота атрымалі загад перасекчы шырокія акіяніскія прасторы, з чэсцю пранесці флаж нашай вайскай савецкай Радзімы вакол усёй Еўропы.

У 16 гадзін 25 мінут мы павынулі Кранштат. На рых праважачых суднаў —якія плямы сігнальных флагаў, бязмоўна для жыхароў зямлі і так многа гаворачыя маракі. Яны перадавалі пажаланні шчэсцівага плавання. Над Кранштатам адзін за адным успынулі пражэктары караблёў і крэйсера. Мы павылілі ход. Рольныя берэгі ўжо заду. Прамыгнулі Сескар, Нерва, Топсер, Гогланд, бясхвойні стужкай папачуліся берэгі Фінскага заліва і Балтыкі.

Наш курс пракаляе у Більскаю бухту, дзе мы павыні сусрэцца з транспартам. Чым бліжэй да капчолага пункта першага этапа нашата плавання, тым больш сусрэчных суднаў. Балі сляпнела, мы вышлі на вузкі плес паміж макам Гіелер і Фемернбелу. Малюк стага палашаца тэка мюства, што я на месціку адчуў сябе літаральна ў ролі шфера на ажыўленай вуліцы вайскага горада. Прыходзілася бесперапынна завіраваць сэрца бясхвойнай колькасці параходаў і паруснікаў, прычым треба было гэта рабіць па ўсёх правлах, бо кожны з сусрэчных капітанаў добра іх ведаў і ні на іоту не ўступіў бы даў тым, дзе спрыялі для прадуліяння судычак» гаварылі ў яго карысць. Траба было паміраць і аб ісанавані «саматуіпаў», г. з. яны караблёў, ажыўных усё тэрміны службы і прагучыя знаціці сабе выгады канец пад форштэінам якога-небудзь заваўшася сусрэчнага карабля. Усё «майстэрства» такога «саматуіпаў» зводзіца да таго, каб наладзіць сучытку, рывоўнікам якой аказалася-б па дзіркі закона сусрэчнае судно. А далей судовы

за невялікімі чорнымі значкамі месцы гі-белі караблёў абодвух праўдзікаў. Колькі чалавечых жыццў і матэрыяльных каштоўнасцей паглынула марская бездаў?

Ліём паказаліся хмурыя берэгі Альбіона (Англія), а ранкам наступнага дня мы ўжо стаялі на якары ў Сенскім заліве ля маяка Барфлера, на месцы назначанай сусрэчы з другой групай нашых транспартаў, якія забавесваючы нас навінам і вадой. Надвор'е палешапа. Іе тэды на-дзішлі транспарты, мы зараз-жа прыніліся за паручку буталы, вады і мазуты.

Ды Барфлера паўтарылася тая-ж сітуацыя, што і ў Кільскай бухце: мы зноў бачылі крэйсеруючы на гарызонце судны, «абарагаваныя Францаў ад большыкоў».

Пасля поўдня 2 снежня, пры штурмавым навар'ю, мы зняліся з якара.

Увайшоўшы ў Англійскі канал, караблі сусрэцілі буйнейшую акіяніскую зыб, ітучую з захла, і чым далей мы ішлі, тым больш буйнай яна становілася. Пасля таго, як быў пройзнен востраў Уэсан, катка стала значнай, а квалітэце дасягнула максімальных размераў. Ноччу падымоў свежы вецер, і неасцішыны акіяні сусрэць нас штурмам. Праштармаваўшы яшчэ адзін дзень у відомай «Біскайцы», маючы ў маракі даўно заслужаную рэпутацыю аднаго з самых непакройных месц на ўсім зямным шары, вымунаны былі зайсці ў Врст.

На працягу дзвухдзённай стаянкі ў Врстэ навар'е не лепшыя. На пачатку вецер узмацняўся і дасягаў 11 балаў. Не гледзячы на такое навар'е, нам неабходна было папоўніць нашы запасы паліва. Паручка буталы са звычайнай аўральнай работы ператварылася, воляю лютага акіяна, у сэрью цяжкія акрабачныя грузы, праробленыя нашымі чырвонофлотамі з бліскавай лоўкасцю і неадольнай энергіяй.

7 снежня мы пакінулі Врст. У атрыманай ранімай метэаралагічнай звычцы адзначалася моцная цыкланічная дзейнасць у

рабе паўднёвай часткі Брытанскіх астравоў і Біскайскага заліва. Мы вышлі ў штурм. Чатыры дні ўпору і напружаны барытбы з акіянам былі, несумненна, найняжэйшымі дзямі нашата пераходу. Сіла ветру пераўзышла на некалькіх кроках да гэтых шыротаў, каласальны хвалі даўжынёю не менш 200—250 метраў і вышынёю 11—12 метраў прастанулі сабою пажка аловчэмыя перашколы нават для вайскага карабля. Гэтыя чатыры дні лінкор жыў, як у бай... Спячы і алчачы, абавязкова было, усё былі на сваіх пастах, усё працавалі не паказваючы рук. Многа прыказаў высокааблесных адносін да сваіх абавязкаў даў асабовы састаў. Ахвотнікаў для выканання тых ці іншых заданняў, звязаных з рыскам для жыцця, заўсёды знаходзілася з лішкам. Лінкор-магутны сталымі гігант-кілада з боку ў бок, літаральна як пішчуку. Акіян, пакрыты свай пемай, звалася, кінеў, як бурбаты капелі. Хвалі гіганцікі горамі буншалаі вакол.

У ноч з 7 на 8 снежня штурм дасягнуў свайго апагея. Усе замежныя газеты, якія вышлі ў той дзень у Еўропе, прысвечалі свае першыя старонкі апісанню штурма. Англійскія газеты пісалі, што тыдзень па 8 снежня з'яўляецца, наўпана, найбольш штурмавым, калі-небудзь зарэгістраваным у паўднёвай частцы Анліі, і што «такаго штурмавага перыяда, суправіжэмага нашымі дажламі і такім нікім піскам, не запомніць ніхто з жыцучых на Брытанскіх астравах, дзе-б там ці было». Іменна ў гэтыя дні нашы караблі змагаліся са стыхіяй у Біскайскім заліве.

Радзібстанцікі безупынна прымаі прызымы аб дапамозе з усіх бакоў, але сараціла Біскай, дзе мы ў гэты час знаходзіліся, была што пустыня. Швэццёв з лішнім караблёў прырне бества ў гэтыя дні. Швэццэзят з іх не вырваліся ў ронныя парты. Штурм прынеў гіганцікі разбурачці і на беразе, прычымніцішы немалыя страты прыбярэжжым дзяржавам. Плямак караблёў ад утараў хвалі ператвараліся ў бэфарменную груду пшчак. Дзясцімілі-цетрава сталымі фальшборт гнуўся і ламаўся, як разможае пале-маша. Вугальна-страла кілёнай канструкцыі легка палімаўшая 1,5 тоны, была замана халдзі, як запала. Акіян роў і пашеў. Ста-

ла відэочнай неабходнасць выхалу з штурма... Сіскаючы сэрца, павінучыся халоднаму разліку, мы павярнулі ў Врст.

Аднак, прыняць рашэнне аб павароце аказалася справай значна больш прастай, чым яго выкананне. Толькі ў трэці раз, пасля двух пасляюўна наўваўшых спроб, кне ўдалося павярнуць карабль на выбранны курс. На паварот прышлося затрапіць каля гадзіны, у той час як у звычайным умовах гэты элементарны просты манёўр робіцца на працягу двух-трех мінут.

Лінкор добра дайшоў да Врста. Мы чаглі з задалаваннем палатуючы рэзултаты нашай бараббы з акіянам: ніволагта вышпнаўша з строкі па віне асабістага састава, механізма, і толькі зламаны хвалімі фальшборт на баку. 3-а неабходнаці адрамантаваць гэты злочасны фальшборт нам прышлося страпіць чатыры дні на перавароты з французмамі на поваду таго, хто будзе яго рамантаваць.

Нарэшце з аблягчэннем мы пакінулі Врст, суправіжэмамы зноў штурмавым сігналам на мяце. На гэты раз мы сусрэцілі з акіянам, малючы ўжо загартоўку ў барабле. Мы перамагі «Біскайку» ў тэрмін. Далейшае плаванне акіянам уздоўж берагоў Іспані і Португаліі прапачала больш ці менш спакройна, хоць нас парадкам усё-ж качала.

У ноч на 30 снежня мы прайшлі Гір-ралтар, вышлі ў Міжземнае мора, накіроўваючыся ў Кальяры, куды і прыбылі каля чатырох гадзін раніцы 1 студзеня. У час не зусім звычайнай сусрэчы новага года ў пелтых водах Паўднёвага мора нас асабліва парадвала вішнучая радзібграма з Маскві. Далёкая радзіма гораца вітала сваіх сымюў.

На наступны дзень — чарговая вугальна паручка, а за ёй зноў генеральна прыборка і афарбоўка. Першыя дні нашай стаянкі ў Кальяры надвор'е было вельмі добрым, але потым залуў свежы вецер, надзвычайна засмучыўшы нас, бо прышоў дазваля пабываць на беразе, а пры такім надвор'ю выкананне гэта было нельга. Толькі ў апошні дзень нашай стаянкі, і то з вялікім намаганнем, удалося спусціцца на бераг некаторую частку каманды. Нашы футбалісты ўхітліліся правесці два цікавыя матчы з мясцовымі камандамі.

9 студзеня мы прайшлі ў Непаль — павартны пункт нашата плавання. Тут аса-

бовы састаў змог атрымаць патрэбны і даўно заслужаны алчачынак. Кароткая стаянка ў Непалі была наасчэчна арганізаваным алчачынам, экскурсіямі на музей, па гораду і на рэдкіх пшчакым развалінам старажытнай Папмеі. Наведаўшы нашы карылі, не гледзячы на недамаганне, наш вылікі суаўшчынік М. Горкі, прыбыўшы на гэты мсты з Саранто.

Сусрэча з Алексеем Максімвічам павідува на ўсёх нас пудоўнае, ярае, і сведае ўражанне. Простасць і мудрасць гэтага вайскага чалавэка пакарала сэрцы савецкіх маракюў.

Іго наважынае караблёў ператварылася ў радаснае свята савецкіх людзей пад чыным Італьянскім небам. Громкім, дзямі бінні душы пшчрым, «сура» праводзілі мы нашата дарагога гаспа.

14 студзеня мы пакінулі Непаль. Ноччу прайшлі Месінскі праціў. Месцы, зняёмны рускаму флоту. Тут яшчэ да гэтага часу ўспамінаюць храбры і самаадданьны паводзіны каманд рускай эскадры, першай прыбуўшай к Месіне ў час жорсткага землетрасяння і выратаваўшай сотні чалавечых жыццў.

У ноч на 17 студзеня мы ўвайшлі ў Дарданелы, дачасна паведміўшы старшыню міжнароднай праўдзінай камісіі аб тым, што лінейны караблёў «Парыжская Комуна» і крэйсер «Профінтэр» прайдуць Дарданельскі і Босфорскі працівамі ў Чорнае мора.

Прамыгнулі добра вядомыя, па гісторыі сусветнай вайны, месцы жорсткіх баў, і ранімай мы ўжо ў Канстанталію. Не становічыся на якар, а толькі спыніўшы ход на час алчачы салота, мы праходзім паўз Басфор. Нас вітаюць нагоўныя ларода з берага, махалюць хусткамі і шпаламі, нешта крычаль... Прайшлі кароткі Басфор. Наход прыходзіць к канцу, яшчэ суткі — і можа будзе навісці калчачковыя вынікі. Хуткай да ронных берагоў!

Падыходзім да Севастопалі. Нас чакае ўрачыстая сусрэча. Масы рабочых, чырвонаармейшчы і чырвонофлотнаў са сцягамі, аркестрамі, лозунгамі вітаюць нас, Бераг лікуе.

У 14 гадзін 8 мінут мы становімы на бочку ў Севастопальскай бухце.

Швэц з палаванай тысяч міль астасціа ззду.

